

ЗАВДАННЯ

Джону Гутьерресу не подобаються сходи.

І тут не йдеться про естетику. Вони старовинні (будівля 1901 року, помітив це ще на вході), риплять і витерлися після сто дев'ятнадцяти років використання, проте міцні, доглянуті та лаковані.

Тут мало світла, а тридцятиватні лампочки, що звисають зі стелі, слугують лише для ущільнення тіні. Крізь двері проникають чужі голоси, екзотичні запахи й чарівна музика дивних інструментів. Зрештою, ми в Лавап'ес, це недільний вечір, і вже наближається година вечері.

Ніщо з усього цього не дратує Джона в контексті сходів, адже він звик стикатися з речами минулого століття (живе з мамою), та іноземними громадянами, доходи яких вельми сумні, та й становище не краще (він інспектор поліції).

Те, що виводить Джона Гутьерреса з рівноваги, — необхідність підніматися цими сходами.

Кляті старі будинки, — думає Джон. Без місця для встановлення ліфтів. У Більбао такого немає.

Не те, щоб Джон був товстий. Принаймні не до такої міри, щоб комісар звернув на нього увагу. Торс інспектора скидається на діжку з двома руками. Всередині, хоча того й не видно, сховані *пружні* м'язи. Підняття 293-х кілограмів — його особистий

рекорд, і це без тривалих тренувань, суто як хобі. Так він проводить суботній ранок. Тож колеги не чіпляються до того, що він гей. Більбао є Більбао, поліцейські є поліцейськими, а менталітет багатьох старіший за ці клятві багатвікові сходи, якими Джон так тяжко підіймається.

Ні, Джон не аж такий товстий, щоб шеф лаявся, ба більше, комісар має вагоміші мотиви для докорів і відсторонення від справ. Авжеж, Джон відсторонений від справ та позбавлений зарплати, але це *лише офіційно*.

Він не такий уже й товстий. Проте його подібний до діжки торе тримається на двох ногах, які порівняно з верхньою частиною нагадують зубочистки. Тож ніхто при здоровому глузді не назвав би Джона струнким.

На третьому рівні інспектор відкриває для себе диво — придумане предками: місце перепочинку. Це скромна дошка у формі чверті кола, прибита до кута сходового майданчика. Лава здається йому райським місцем, і він миттю на неї падає. Має відновити ритм дихання й підготуватися до зустрічі, яка йому абсолютно не подобається, та ще для того, аби подумати: як сталося, що його життя так стрімко полетіло під три чорти.

Я вляпуюся у велику халепу, — думає він.

СПОГАД

— ... клята халепа, інспекторе Гутьєррес — так, пихкаючи мов скороварка, завершує фразу комісар з обличчям барви вареного омара.

Ми нині в Більбао, у відділку Національної поліції на вулиці Гордоніс, за день до сходження Джона на шостий поверх у районі Лавап'єс (Мадрид). Наразі йому загрожує звинувачення у двох злочинах: фальшуванні документів та підміні доказів, а також перешкоджання правосуддю, визнання професійно непридатним та ще й покарання у вигляді ув'язнення від чотирьох до шести років.

— Якщо сторона обвинувачення дуже розлютіється, може просити й десять. А суддя з величезним задоволенням тобі їх присудить. Бо нікому не подобаються корумповані поліцейські, — комісар ляскає долонею по сталевій поверхні столу.

Вони сидять у кімнаті для допитів, і це зовсім не те місце, куди кортить зайти як почесному гостеві.

Інспектор Гутьєррес отримує *преміальний пакет*: опалення в цьому зручному маленькому місці на рівні десь між задушливою спекою та смертю від задухи, яскраве світло та порожній глечик для води.

— Я не корумпований, — Джон долає спокусу й не послаблює вузол краватки. — Я ніколи ні centa не клав собі в кишеню.

— Ніби це має якесь значення. Про що ти в біса думав?

Джон думав про Дезіре Гомес, вона ж Дезі, вона ж Блиск. Дезі ледь виповнилося дев'ятнадцять, і три з цих років проведені на вулиці. Вона там билася ногами, спала з ким попало, до того ж, кололася у вену. Салонна лялька, зміїна дупка*. Нічого такого, щоб Джон раніше не бачив. Проте деякі з цих дівчат аж так проникають у серце, що ти навіть не тямиш, як воно раптом усе стає піснею Сабіни. Нічого грандіозного. Одна посмішка, одне запрошення на каву о шостій, і ніколи вранці. І раптом тебе хвилює, що сутенер до біса її накачує. І ти говориш із ним, спостерігаєш за ним. А сутенер не зупиняється, тому що його мізкам бракує стільки частин, скільки йому самому — зубів. Дівчина плаче, й ти починаєш палати. І до того, як отямишся, вже підкинув героїн у його машину. Рівно стільки, щоб він отримав років шість-дев'ять.

— Не думав ні про що, — відповідає Джон.

Комісар проводить рукою по обличчю, потирає його, ніби хоче стерти вираз недовіри. Проте це не допомагає.

— Ну, якби ти хоча б спав із нею, Гутьєрресе. Але ти не по жінках, правда? Чи ти тепер граєш на два фронти?

Джон мотає головою: ні.

— Якби ж тільки план не був кепський, — іронізує комісар. — Прибрати це сміття з вулиці — до дідька чудова ідея. Триста сімдесят п'ять грамів героїну — і просто у в'язницю. Жодних пом'як-

* Слова із пісні у виконанні співачки Сабіни. — Тут і далі — прим. пер., якщо не зазн. інше.

шувальних обставин, жодних історій. Без зайвих формальностей.

План був чудовий. Проблема в тому, що він здавався аж таким гарним, аби розказати про все Дезі. Аби вона знала: те синє око, ті синці й тріснуте ребро будуть останніми. І Дезі стало шкода сутенера, такого біднятка. І вона розповіла йому. Сутенер сховав Дезі за рогом, аби фільмувала все на телефон. А тоді вони продали відео La Sexta* за триста євро — так план і провалився того дня, коли сутенера заарештували за торгівлю наркотиками. І тоді Джон втрапив у величезну халепу. Він був на шпальтах усіх газет, на відео в усіх новинах.

— Та я не знав, що мене знімали, комісар, — виправдовується присоромлений Джон. Розчісує пальцямиє хвилясте руде волосся. Гладить густу сивувату бороду.

І згадує.

Незважаючи на те, що в Дезі був гімняний телефон і жахливий кадр, вона зняла достатньо. Лялькове личко мало чудовий виляд на знімальному майданчику. Вона зіграла на Оскар роль подружки невинного та несправедливо звинуваченого поліцією. На денних і вечірніх ток-шоу сутенера не показували в його нинішньому вигляді — футболка без рукавів, коричневі зуби. Зовсім ні, виклали фото, зроблене десять років тому, де він ще не перетравив першого причастя. Мале заблукане янголятко, суспільство винне, і всяке таке.

— Ти змішав репутацію цього відділку з болотом, Гутьєрресе. Треба бути цілковитим ідіотом.

* La Sexta — іспанський телеканал.

Блаженим ідіотом. Ти справді не тямив, що відбувається?

Джон вдруге похитав головою.

Він дізнався про справу лише тому, що відео прийшло йому в WhatsApp разом із мемами. Не минуло й двох годин, як воно завірусилося цілою країною. Джон відразу прийшов до відділку, де прокурор уже вимагав його голови разом із яйцями на гарнір.

— Мені шкода, комісарє.

— Ще б пак.

Комісар встає, тяжко видихає, і справедливо розлючений, виходить із кімнати. Наче сам ніколи не підправляв доказів, не розтягував Кримінального кодексу, мов гумового, й не хитрував тут і там. Імовірно. Єдине, чого він не робив, — не був таким дурним, аби пійматися на гарячому.

Вони дали Джону час, аби повільно варитися. Забрали годинник і мобільний телефон — стандартна процедура для позбавлення відчуття часу. Решта особистих речей запечатана в конверті. Години йдуть дуже повільно. Джон, який не має чим займатися, може скільки завгодно себе картати за власну дурість. Після розгрому в ЗМІ йому залишається тільки вгадувати, скільки років доведеться провести в Басаурі. Там на нього чекатимуть кілька друзів зі стиснутими кулаками й величезним бажанням спіямати — троє проти одного — поліцейського, який їх туди посадив. А можливо, його відправлять подалі, щоб захистити. У якусь таку місцину, куди *amatxo** не зможе приходити. Куди не принесе свої широко відомі недільні кокочас**. Дев'ять років,

* *Amatxo* (з баскськ.) — мати.

** Кокочас — традиційна баскська страва.

п'ятдесят тижнів, чотириста п'ятдесят неділь без цієї смакоти. Якщо так прикинути, на око. Для Джона то серйозне покарання. І *amatxo* вже в похилому віці. Народила його в двадцять сім, майже незаймана, все за Божим задумом. І зараз Джону сорок три, а їй шістдесят. Коли він вийде, вже не буде *amatxo* з її смаколиками. Звичайно, якщо така новина відразу не налякає її до смерті. У такому випадку все їй розкаже жінка з третього поверху, ще та ящірка з роздвоєним язиком.

Минає п'ять годин, хоча Джонови здається, ніби збігло п'ятсот. Інспектор ніколи не любив сидіти на одному місці, тому майбутнє за ґратами здавалося неможливим. Він не думав про самогубство, бо понад усе цінував життя й був невинуватим оптимістом. Один із тих, над ким голосно сміється Бог, коли обвалює на них тонну цегли. Але при цьому Джон і не бачить способу вислизнути з петлі, яку сам собі накинув.

Голова вже кипить від таких думок. Аж тут відчиняються двері. Джон очікував знову побачити комісара, але навпроти стоїть високий худий чоловік. Сорок з чимось, чорнявий, з яскраво вираженою лінією волосся над чолом, тонко підстриженими вусами й ляльковими очима, що здаються намальованими. Пом'ятий костюм. Портфель. Все дороге.

Посміхається. Поганий знак.

— Ви прокурор? — запитує здивований Джон.

Він ніколи не бачив тут цього чоловіка, але незнайомиць, безумовно, почувається, як удома. Відсовує один із залізних стільців, який вищить на цементовій підлозі, та сідає по інший бік столу, так само посміхаючись. Дістає з портфеля якісь